

Tillställd Justitiedepartementet

2023-04-24

Adress: ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: Ju.L2@regeringskansliet.se

Diarienummer: Ju2022/03739

Remiss av promemoria med förslag till ändring i kreditupplysningslagen

UC tackar för möjligheten att lämna remissvar i rubricerad fråga och kommer i det fortsatta att benämna IMY:s hemställan med diarienummer IMY-2022-11955 som "Hemställan".

Inledning

UC håller inledningsvis med om IMY:s bedömning att kreditupplysningsverksamheten är ett viktigt allmänt intresse samt att det är nödvändigt för såväl kreditgivare som kredittagare att kreditgivaren känner till att kredittagaren saknar rättshandlingsförmåga i samband med att ett kreditbeslut fattas. Uppgift om förvaltarskap som avser egendom är därför, precis som IMY konstaterar, nödvändig i kreditupplysningsverksamheten. UC håller därtill med om att det i kreditupplysningslagen finns lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

UC kan också konstatera att det av UC:s nuvarande kreditupplysningstillstånd från år 2001 samt även i senare beslut från IMY från år 2015 framgår att UC har rätt att behandla uppgift om förvaltarskap beträffande ekonomiska angelägenheter i kreditupplysningsverksamheten, dvs. utan att det tidigare har framförts att uppgiften är att betrakta som en känslig personuppgift som faller under 6 § 1 st kreditupplysningslagen. UC tillhandahåller följande text om det är så att uppgift om förvaltarskap finns; *"Obs. att det har utsetts en förvaltare eller ett begränsat förvaltarskap. Kontrollera omfattningen av förordnandet vid kreditgivning."*

UC kan därför konstatera att uppgift om förvaltarskap sedan tidigare inte har betraktats som en känslig personuppgift när den behandlas i kreditupplysningsverksamhet samt att den, precis som IMY beskriver i Hemställan, har behandlats i kreditupplysningsverksamheten under många årtionden.

Är uppgift om förvaltare en känslig personuppgift om hälsa?

Det framgår av Hemställan att IMY gör bedömningen att en uppgift om förvalterskap är en uppgift om hälsa samt att bedömningen görs mot bakgrund av den rättsutveckling som skett på dataskyddsområdet, främst genom praxis från EU-domstolen. Så som UC förstår det så är det framför allt EU-domstolens dom i mål C-184/20 som har lett fram till bedömningen.

I SOU 2021:36 anges att det inte är fråga om några känsliga personuppgifter när det förs ett register över individer som har ställföreträdare, inklusive förvaltare och det anges att *"Som vi tar upp nedan (avsnitt 25.7.3) bör registret enbart innehålla uppgifter som är offentliga och som redan i dag går att få fram genom utdrag ur överförmyndarnas register. Det är inte fråga om några känsliga personuppgifter."*¹ I nu nämnda utredning framgår att *"Registret föreslås inte innehålla uppgifter om de registrerades adress eller andra kontaktuppgifter och inte heller uppgifter om huvudmannens hälsoförhållanden eller andra känsliga personuppgifter."* Utredningen framför också att beslut om förvalterskap ingår i sådana beslut som är offentliga och ska lämnas ut till den som begär det, att besluten ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar samt att uppgifterna i registret inte bör omfattas av sekretess.²

UC hämtar uppgiften om att en förvaltare har utsetts från Post- och Inrikes Tidningar. Inhämtandet sker genom ett manuellt förfarande. I kreditupplysningsverksamheten kombineras inte uppgiften om förvaltare med information om anledningen till att en förvaltare har utsetts. Uppgiften om förvaltare är, såsom IMY har konstaterat, nödvändig för att t.ex. en kreditgivare ska kunna förstå om en individ har eller inte har rättshandlingsförmåga. Någon betydelse för individens hälsostatus har alltså inte uppgiften när den behandlas inom kreditupplysningsverksamheten. Anledningen eller bedömningen som gjorts innan en förvaltare har utsetts saknar därvid helt betydelse för den behandling som sker i kreditupplysningsverksamheten.

Enligt Sören Öman lär begreppet hälsa vara ett EU-gemensamt begrepp.³ IMY lyfter inte fram EU-rättslig praxis där uppgift om förvaltare har bedömts som en uppgift om hälsa sedan tidigare. UC har inte heller lyckats utläsa i Hemställan om IMY anser att uppgiften om förvaltare anses vara en direkt eller indirekt känslig personuppgift om hälsa på det sätt som den behandlas i kreditupplysningsverksamheten men konstaterar att EU-domstolens dom i mål C-184/20 handlar om personuppgifter som indirekt kan anses röja en fysisk persons sexuella läggning.

¹ SOU 2021:36, se avsnitt 25.7.2 sid. 439-440.

² SOU 2021:36, se avsnitt 25.7.3 sid. 441.

³ Se Öman, Dataskyddsförordningen (GDPR) m.m. En kommentar, 2022 JUNO version 2A, under rubriken Definitioner, femtonde punkten.

UC noterar samtidigt att uppgift om förvaltare alltså publiceras offentligt på internet, dvs. alla som vill kan gå in och söka och filtrera fram uppgifter om förvaltare.⁴ Detta är också något som IMY har noterat men, så som UC uppfattar det, inte har någon synpunkt på?

UC kan mot ovan bakgrund inte tillstyrka att dagens behandling av uppgifter om förvaltare i kreditupplysningsverksamheten är att betrakta som en känslig personuppgift enligt artikel 4.15 i dataskyddsförordningen.

Oavsett hur regeringen anser att uppgiften om förvaltare ska bedömas utifrån hur den används i kreditupplysningsverksamhet så anser UC att det finns ett mer ändamålsenligt sätt att anpassa kreditupplysningslagen (se mer nedan under rubriken "Behov av ändring i kreditupplysningslagen").

Indirekt känsliga personuppgifter

Bedömningen av och den framtida rättsutvecklingen kring om en personuppgift är att anse som en direkt eller indirekt känslig personuppgift när den behandlas i kreditupplysningsverksamhet *kan* få betydelse för även annan information som kreditupplysningsföretag har rätt att behandla och som även fortsättningsvis är nödvändig att behandla.

Som framförs i Hemställan så har det skett en rättsutveckling på dataskyddsområdet framför allt genom EU-domstolens praxis. EU-domstolen har uttalat att en vid tolkning av begreppet "särskilda kategorier av personuppgifter" (även fortsättningsvis benämnt som "känsliga personuppgifter") stöds av dataskyddsförordningen samt att en motsatt tolkning skulle strida mot syftet med artikel 9.1 i dataskyddsförordningen. EU-domstolen har uttalat att *"Dessa bestämmelser kan följaktligen inte tolkas på så sätt att behandlingen av personuppgifter som indirekt kan avslöja känslig information om en fysisk person, inte omfattas av det förstärkta skydd som föreskrivs i nämnda bestämmelser, eftersom detta skulle undergräva regelverkets ändamålsenliga verkan och det skydd för fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter som nämnda regelverk är avsett att säkerställa."*⁵

Vad som är att anse som känsliga personuppgifter och vad som **indirekt** är att anse som känsliga personuppgifter kan komma att ändras över tid och förändras i och med rättsutvecklingen och det allmännas uppfattning. Det går alltså inte att utesluta att EU-domstolen i framtiden kommer att utveckla vilka personuppgifter som kan anses vara indirekt känsliga personuppgifter. I mål C-184/20, ansågs en persons sexuella läggning indirekt kunna röjas när det på en webbplats offentliggjordes namn på individers make/maka/sambo/partner. Möjligen att den offentliga publiceringen på en webbplats där

⁴ Se <https://poit.bolagsverket.se/poit-app/>

⁵ EU-domstolens dom C-184/20, p. 127.

informationen var tillgänglig för alla och envar har haft betydelse för EU-domstolens ställningstagande *"Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 8.1 i direktiv 95/46 och artikel 9.1 i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att offentliggörande av personuppgifter som indirekt kan avslöja en fysisk persons sexuella läggning på webbplatsen för den myndighet som ansvarar för att samla in och kontrollera innehållet i deklARATIONER om privata intressen, utgör behandling av särskilda kategorier av personuppgifter i den mening som avses i dessa bestämmelser."*⁶

Det framgår däremot inte uttryckligen av EU-domstolens avgörande om någon betydelse har getts till karaktären av den sexuella läggningen, såsom exempelvis makar som är samkönade. Frågan är därför hur extensiv tolkning som ska ges till EU-domstolens avgörande i mål C-184/20. Kan det anses vara en känslig personuppgift om en personuppgiftsansvarig tillhandahåller information om att Anna Anderssons make/partner heter Sven Svensson, dvs. eftersom det skulle anses kunna avslöja en heterosexuell läggning?

IMY har i Hemställan inte kommenterat huruvida EU-domstolens dom i mål C-184/20 ska ges den innebörden att information om exempelvis makar indirekt ska anses avslöja en fysisk persons sexuella läggning.

Det bör i detta sammanhang tilläggas att kreditupplysningsföretag behandlar information om namn och personnummer på exempelvis medlåntagare vilka i vissa fall kan vara make/maka/sambo/partner till den andra medlåntagaren. UC har även enligt nuvarande tillstånd rätt att behandla uppgifter om civilstånd⁷, medborgarskap⁸, personnummer för make/maka/partner och vårdnadshavare samt äktenskapsförord och bodelning inom äktenskapet och makarnas personnummer.

UC anser för egen del inte att någon av de uppgifter som idag behandlas i kreditupplysningsverksamheten bör klassificeras som en direkt eller indirekt känslig personuppgift. Som en följd av att IMY hänvisar till rättsutvecklingen som skäl till att särskilt reglera uppgift om förvaltare, anser UC däremot att det finns skäl att se över regleringen av 6 § kreditupplysningslagen.

⁶ EU-domstolens dom C-184/20, p. 128.

⁷ En uppgift om civilstånd har inte ansetts vara en uppgift som rör den registrerades sexualliv. Frågan är om samma bedömning ska gälla en uppgift om registrerat partnerskap (prop. 2011/12:176 s.38). Enligt Sören Öman kan en uppgift om att någon är eller har varit gift eller är eller har varit i registrerat partnerskap inte heller anses som en uppgift om personens sexuella läggning. Se Öman, Dataskyddsförordningen (GDPR) m.m. En kommentar, 2022 JUNO version 2A, under rubriken Artikel 9.

⁸ I Datainspektionens rapport 2002:3 anges att en personuppgift om medborgarskap i vissa fall kan avslöja ras eller etniskt ursprung. Regeringen har dock bedömt att en isolerad personuppgift om medborgarskap eller en personuppgift om nationalitet eller ursprungsland inte avslöjar vare sig ras eller etniskt ursprung. Se Öman, Dataskyddsförordningen (GDPR) m.m. En kommentar, 2022 JUNO version 2A, under rubriken Artikel 9.

Behov av ändring i kreditupplysningslagen

I Hemställan föreslås att 6 § kreditupplysningslagen ska ändras på så sätt att det tillförs en mening med lydelsen "Uppgifter om sådana förvalterskap enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken som avser egendom får dock behandlas."

Av Hemställan framgår att IMY anser att en uppgift om förvalterskap är en uppgift om hälsa och således en känslig personuppgift som omfattas av skyddet i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen men att kreditupplysningsverksamheten är ett viktigt allmänt intresse samt att uppgiften om förvalterskap är nödvändig i kreditupplysningsverksamheten.

Mot bakgrund av det som anförs ovan samt att kreditupplysningsverksamheten är ett viktigt allmänt intresse, anser UC att 6 § kreditupplysningslagen bör ges en något annorlunda utformning som skapar mer förutsebarhet, flexibilitet och stabilitet. UC föreslår därför att känsliga personuppgifter ska kunna behandlas om det följer av villkor som utfärdats av IMY eller efter medgivande av IMY (se nedan författningsförslag).

En sådan ordning skulle bättre förhålla sig till vad som anförs från IMY angående kreditupplysningsverksamhetens viktiga allmänna intresse och regleringen i artikel 9.2 g) i dataskyddsförordningen. Att, såsom IMY föreslår, ha kvar hänvisningen från 6 § kreditupplysningslagen till förbudsregleringen i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen och sedan särreglera en enskild personuppgift kan inte anses ändamålsenlig. En mer ändamålsenlig utformning av 6 § kreditupplysningslagen skulle också innebära att en ändring i kreditupplysningslagen inte behövs för enskilda personuppgifter även om exempelvis EU-domstolen skulle komma att göra nya tolkningar av vad exempelvis en indirekt känslig personuppgift är.

Författningsförslag

Förslag till ändring i 6 § 1 st kreditupplysningslagen (1973:1173)

Härigenom föreskrivs att 6 § 1 st kreditupplysningslagen ska ha följande lydelse.

6 § Personuppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning (känsliga personuppgifter) får endast behandlas om det följer av sådana villkor som har utfärdats med stöd av 4 § denna lag eller i övrigt efter medgivande av Integritetsskyddsmyndigheten.

Avslutningsvis ser UC fram emot, om så önskas, att bistå i det fortsatta arbetet med ytterligare information och underlag.

Med vänliga hälsningar

UC AB

Martin Smedberg
Chefsjurist

martin.smedberg@uc.se
